

Nr 4.

Ankom till Riksdagens kansli den 14 mars 1911 kl. 2 e. m.

*Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 4
med anledning af herr Lindleys motion nr 191 angående
utarbetande af årliga berättelser öfver inträffade
sjöolyckor m. m.*

Uti en inom Andra kammaren af herr *Lindley* väckt och till utskottet för behandling hänvisad motion, nr 191, hemställes, »att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville uppdraga åt kommerskollegium att årligen utarbeta och i någon af sina publikationer offentliggöra såväl en berättelse om inträffade sjöolyckors art, omfattning och orsaker, äfvensom hvilka åtgärder i anledning däraf från myndigheternas sida blifvit vidtagna, som äfven en såvidt möjligt korrekt statistik öfver fartygsolyckor och å fartyg förlorade människolif m. m.»

Till stöd för denna sin hemställan anför motionären följande:

»Handels- och sjöfartskommittén afgaf år 1900 ett betänkande, hvori hemställan gjordes till Kungl. Maj:t att inom kommerskollegium tillsätta en i sjötekniska frågor sakkunnig person med uppdrag att i enlighet med sjölagens bestämmelser granska och yttra sig om till kollegium inkommande sjöförklaringar. Den 28 april 1904 inlämnades en liknande framställning till Kungl. Maj:t från Sveriges allmänna sjöfartsförening. Denna senare framställning är dock afvikande i så måtto att Sveriges allmänna sjöfarts-Bihang till Riksd. prot. 1911. 9 Saml. 2 Afd. 2 Band. 3 Ser. 4 Häft. (Nr 4.) 1

förening yrkade, att det sjötekniska bitrådet måtte få i uppdrag att, vid sidan af granskning utaf sjöförklaringar, äfven hafva till åliggande att upprätta statistik angående inträffade sjöolyckor, hvarigenom det skulle gifvas större möjligheter att konstatera befintliga brister i gällande bestämmelser angående fartygs sjöduglighet, utrustning och bemanning m. m. som äfven de åtgärder, som böra vidtagas för bristernas afhjälpande.

Samma dag, som denna senare framställning gjordes, hade emellertid kommerskollegium aflåtit en skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om ett anslag å 2,000 kronor för tillsättandet af ett sjötekniskt biträde i enlighet med handels- och sjöfartskommitténs yrkande. Sveriges allmänna sjöfartsförenings inlaga remitterades äfvenledes till kommerskollegium för afgifvande af utlåtande. Kommerskollegium afstyrkte dock denna framställning, emedan: »det synes icke kunna med någon större grad af sannolikhet förutsättas att till den föreslagna biträdesbefattningen erhålla en person, som besitter såväl sjöteknisk sakkunskap som ock förutsättningar för att kunna i rent statistiskt hänseende bearbeta det material, sjöförklaringsprotokollen innehålla, hvadan det icke lärers böra ifrågakomma att stadga skyldighet för bitrådet att på grundval af sagda protokoll utarbета och afgifva någon statistisk berättelse i egentlig mening. Å andra sidan synes kollegium det af sjöfartsföreningen framhållna syftet med dess förevarande hemställan väl förtjänt af att tillgodoses och främjas. Kollegium erinrar i detta sammanhang därom, att kollegium i sitt ofvan åberopade utlåtande i ämnet uttalat som sin åsikt, att det ifrågasatta sjötekniska bitrådet borde hafva till åliggande, bland annat, att verkställa granskning af till kollegium inkommande sjöförklaringar samt öfver hvarje sådan sjöförklaring till kollegium afgifva yttrande, dels huruvida anställandet af ny undersökning rörande timad sjöolycka borde påkallas och i hvilka hänseenden komplettering erfordrades, dels ock huruvida fog kunde finnas för anställande af åtal mot vederbörande om ansvar enligt 292 § sjölagen. Sådant yttrande lærer — säger kommerskollegium — gifvetvis komma att därjämte innehålla, förutom redogörelse för beskaffenheten af timad sjöolycka, uttalande om den påtagliga eller sannolika orsaken till olyckan, för så vidt och i den mån sagda orsak kan bedömas med ledning af innehållet af sjöförklaringen. Vid dylikt förhållande torde en sammanfattning af de under loppet af viss tidrymd sålunda afgifna yttranden böra blifva väl ägnad att, förutom att lämna en öfversikt af och tjäna som en berättelse om bitrådets verksamhet, fylla ofvanberörda af föreningen angifna syfte, och anser kollegium det kunna och lämpligen böra åläggas bitrådet

att utarbeta en sådan sammanfattning, hvilken sedermera med fördel torde kunna i statistiskt hänseende bearbetas af kollegii afdelning för näringsstatistik och tjäna till underlag för en allmän statistik om inträffade sjöolyckor. Det synes kollegium dock icke lämpligt att på förhand fastställa detaljerade bestämmelser i afseende å beskaffenheten af sagda sammanfattning, utan torde det eventuellt böra ankomma på kollegium att i den instruktion, som, för så vidt öfver hufvud den föreslagna anordningen kommer till stånd, kan komma att af kollegium för ett blifvande biträde utfärdas, meddela de närmare föreskrifter i här förevarande hänseende, som må befinnas af omständigheterna påkallade.»

Fyra år ha nu förflutit, sedan denna befattning tillsattes, och borde man på grund häraf ha möjlighet till bedömande af denna del af kommerskollegii verksamhet.

Något spår af den utlofvade statistiken har ännu icke varit synlig. Icke heller synes kommerskollegium hafva träffat några anstalter för offentliggörandet af det sjötekniska biträdets årsberättelser i något af kommerskollegii publikationer, utan öfverlämnat publiceringen af årsberättelsen till Sveriges allmänna sjöfartsförening, hvilken intagit densamma i sin tidskrift. Dessa där publicerade berättelser innehålla emellertid endast redogörelse öfver olyckornas omfång samt meddelande om, hvarest sjöförklaringen har afgifvits, men däremot saknas all utredning om den påtagliga eller sannolika orsaken till olyckan. Ej heller lämnas i berättelsen några meddelanden om de åtgärder, som kommerskollegium ansett sig nödsakadt att vidtaga för beifrandet af begångna förseelser.

Till följd af dessa brister är icke möjligt att kunna bedöma denna del af kommerskollegii verksamhet, hvilken icke heller i det offentliga varit vidare synlig, dels till följd af att denna institution icke direkt har till uppgift att anhängiggöra åtal och dels kanske till följd af svårigheten att med stöd af nuvarande bristfälliga sjölagsbestämmelser kunna beifra och straffa begångna förseelser.

Med undantag för antalet sjöolyckor å svenska fartyg, för hvilka sjöförklaring blifvit gjord eller på annat sätt kommit till kommerskollegii kännedom, har denna berättelse intet vidare statistiskt värde. Denna statistiska uppgift borde dock uppmärksammas på ett mera tillfredsställande sätt. För närvarande torde det vara omöjligt för kommerskollegium att — utan vidtagande af särskild undersökning — kunna angifva det exakta antal människolif, som hvarje år går förloradt å svenska fartyg.

Snara åtgärder böra därför vidtagas för att bringa denna del af den svenska statistiken åtminstone i jämnhöjd med grannländernas.»

Utskottets utlåtande.

Enligt hvad utskottet inhämtat tillgår det för närvarande så, att när sjöolycka inträffat och sjöförklaring afgifvits eller undersökning därom hållits insändes sjöförklaring eller undersökningshandlingar till kommerskollegium. Öfver dessa handlingar afgifver det inom kollegium anställda sjötekniska biträdet yttrande rörande orsakerna till olyckan, rörande behovet af fullständigare undersökning och slutligen rörande huruvida fog för åtal mot rederi eller besättning föreligger.

Med ledning af de så under året afgifna memorialen ingifver sjötekniska biträdet till kollegium ett sammandrag utgörande årsberättelse.

Då emellertid till kollegium på detta sätt endast inkommer uppgifter om de sjöolyckor, med anledning af hvilka sjöförklaring afgifvits eller undersökning hållits, komma endast en del af de verkligen inträffade sjöolyckorna till handläggning af det sjötekniska biträdet.

Af de till c:a 1,000 stycken pr år uppgående sjöolyckorna, handläggas nämligen endast c:a 400 inom kollegium.

Det synes därför utskottet ej vara möjligt att erhålla en tillförlitlig statistik öfver hithörande förhållanden förr än grunderna för primäruppgifternas insändande till kollegium förändrats, så att anmälningsplikt föreligger vid hvarje sjöolycka, därvid denna anmälan synes böra afgifvas efter formulär, som bör fastställas på det för statistisk bearbetning lämpligaste sätt.

Enligt hvad utskottet erfarit har äfven den s. k. sjöfartssäkerhetskommittén upptagit denna fråga till behandling, hvarför utskottet ej nu ansett sig böra tillstyrka bifall till herr Lindleys hemställan i detta afseende, men anser sig utskottet ej böra underlåta uttala den uppfattning, att när sådan ändring i primäruppgifternas afgifvande fastställts, som af utskottet här skisserats, bör äfven en statistisk bearbetning vidtagas och offentliggöras genom statsverkets försorg.

Ehuru således en statistisk bearbetning af det nu föreliggande materialet ej kan af utskottet tillstyrkas, har utskottet dock funnit de af sjötekniska biträdet afgifna årliga sammandragen vara af det intresse för det allmänna, att de i en eller annan form böra genom statens försorg offentliggöras. Visserligen har, såsom äfven motionären framhållit, Sveriges allmänna sjöfartsförening i sin årsskrift intagit ett sammandrag af denna berättelse, ett förhållande som styrker utskottet i dess uppfattning om

behovvet af dessas offentliggörande, men dels komma berättelserna på detta sätt endast en viss grupp af de intresserade till del, dels innehåller detta sammandrag endast en del af de upplysningar som stå att hämta ur berättelserna.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Andra kammaren för sin del ville besluta att, med afslag å herr Lindleys hemställan i hvad den afser ett utarbetande för det närvarande af en statistik öfver fartygsolyckor m. m., i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville uppdraga åt kommerskollegium att årligen utarbета och i någon af dess publikationer offentliggöra en berättelse om inträffade sjöolyckors art, omfattning och orsaker, äfvensom hvilka åtgärder i anledning därpå från myndigheternas sida blifvit vidtagna.

Stockholm den 14 mars 1911.

På utskottets vägnar:

TH. FÜRST.

Herrar *Fleetwood* och *Räf* hafva anhållit få antecknadt, att de ej deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
